

**NOTA JEUGD- EN
JONGERENBELEID
GEMEENTE HARLINGEN**

VOORWOORD

Zowel uit het college als ook uit de gemeenteraad is de wens uitgesproken om een nota jeugd- en jongerenbeleid op te stellen. Het is natuurlijk niet zo dat er met deze nota voor het eerst uitvoering wordt gegeven aan dit beleidsterrein. Al vele jaren wordt door onze gemeente op allerlei terreinen aandacht besteed aan jeugd en jongeren. Dit heeft al in 1989 en in 1996 geresulteerd in een tweetal ontwerpnotities. Omdat de tijd, en de hiermee samenhangende maatschappelijke ontwikkelingen, niet stil staat is het opstellen van een nieuwe nota jeugdbeleid op zijn plaats.

Deze nota kunt u beschouwen als de eerste formele nota jeugdbeleid. Er dienen binnen het beleidsterrein speerpunten benoemd te worden, met concrete beleidsdoelstellingen. In de nota doen wij dan ook diverse beleidsvoorstellen. De in de nota geformuleerde beleidsvoorstellen zijn een eerste aanzet om te komen tot een versterking van het jeugd- en jongerenbeleid en hebben een integraal karakter. De nota moet bovenal een bondig en werkbaar karakter hebben.

De achterliggende gedachte van de nota is dat het jeugdbeleid in onze gemeente in ontwikkeling is en dit altijd zal blijven. Om een goede uitvoering te geven aan het jeugdbeleid, zoveel mogelijk passend bij de wensen en behoeften van de jongeren zelf, willen wij de samenwerking met organisaties bevorderen welke zich bezig houden met (bepaalde aspecten van) jeugdbeleid. Een belangrijke rol dient ook toebedeeld te worden en blijven aan ouders/verzorgers en de jeugd en jongeren zelf.

College van Burgemeester en Wethouders
Gemeente Harlingen
Oktober 2004

1. INLEIDING

Jeugdbeleid is een veelomvattend begrip. Wanneer gesproken wordt over jeugdbeleid gaat het over voorzieningen als onderwijs, kinderopvang, peuterspeelzaalwerk, jeugdgezondheidszorg, preventieve activiteiten, voorlichting over alcohol en drugs, sport en spel, jeugdsoos etc. Kortom een breed werkgebied.

In den lande worden diverse definities gehanteerd om het begrip jeugd- en jongerenbeleid te benoemen. In de in 1996 opgestelde conceptnotitie wordt verwezen naar de nota “de waarde(n) van welzijn”. Hierin is een gemeentelijke visie op het algemeen welzijnsbeleid als volgt geformuleerd:

“het versterken en handhaven van de onafhankelijkheid en zelfstandigheid van mensen door het stimuleren van de maatschappelijke participatie en integratie. Daarbij wordt extra aandacht besteed aan die mensen die aan de rand van de samenleving terecht (dreigen) te komen. Er wordt gekozen voor het activeren van de positieve kracht en mogelijkheden van mensen boven het compenseren van hun zwakte. In plaats van alle energie te steken in zorg en opvang als het eenmaal is misgegaan kan beter geprobeerd worden te voorkomen dat mensen in een neerwaartse spiraal van marginalisering en minderheidsvorming terechtkomen en uiteindelijk belanden in een uitzichtloze situatie. Meer aandacht derhalve voor preventie”.

Ten aanzien van het jeugdbeleid is op basis van bovenstaande formulering de beleidsvisie op jeugdigen, met zoals gezegd een preventief karakter, als volgt omschreven:

- de kansen van jeugdigen bevorderen;
- de uitval van jeugdigen voorkomen en aanpakken.

Bovenstaande formulering is nog steeds actueel. Het begrip jeugdigen is inmiddels echter wel achterhaald. In deze nota wordt gesproken over jeugd (0-12 jarigen) en jongeren (12-18 jarigen). Op 31 december 2004 telde de gemeente Harlingen 923 kinderen in de leeftijd 0-4 jaar, 1534 kinderen van 5-12 jaar en 1280 in de leeftijdscategorie 13-18 jaar. In totaal heeft het jeugd- en jongerenbeleid dus betrekking op 3737 jongeren.

Landelijk is het jeugd- en jongerenbeleid in toenemende mate in de belangstelling komen te staan en heeft een hoge prioriteit gekregen. Al in 1994 heeft de regering hierover in de nota ‘regie in de jeugdzorg’ geschreven:

“Onder regie van de gemeentelijke overheden dient een gericht preventief jeugdbeleid vorm te krijgen. Uitgangspunt hierbij is de visie dat preventief jeugdbeleid een goed samenspel vereist tussen voorzieningen uit verschillende sectoren”.

Ook is er het Bestuursakkoord Nieuwe Stijl (1999 en 2000) waarbij gemeenten, provincies en het Rijk zich verplichten om het jeugdbeleid gezamenlijk aan te pakken. Tevens is er een landelijk projectbureau Ontwikkeling Lokaal Preventief Jeugdbeleid in het leven geroepen om gemeenten te stimuleren om een preventief jeugdbeleid te voeren of te ontwikkelen.

Daarnaast heeft het jeugdbeleid ook in de lokale politiek de nodige belangstelling gekregen. In het raadsprogramma is het volgende opgenomen over het jeugd- en jongerenbeleid¹:

---

¹ Hoofddlijnen van beleid voor de periode 2004-2006, gemeente Harlingen

Doelstelling

“De totstandkoming van een nota waarin niet alleen het voorzieningenbeleid voor deze doelgroep vorm krijgt, maar waarin ook de links worden gelegd met andere voor de jeugd belangrijke beleidsterreinen zoals onderwijs, sport, gezondheidszorg en huisvesting. De nota dient dus een zo intergraal mogelijke visie op het jeugd- en jongerenbeleid te bevatten”.

In hoofdstuk 2 zullen we beginnen met het inzichtelijk maken van de huidige activiteiten en voorzieningen en de koppelingen aangeven tussen de diverse beleidsterreinen. In hoofdstuk 3 zullen we de door ons geformuleerde speerpunten en doelstellingen voor de komende jaren aangeven. Tot slot wordt in hoofdstuk 4 een samenvatting gegeven.

2. HUIDIGE VOORZIENINGEN EN ACTIVITEITEN

In dit hoofdstuk wordt een globale opsomming gegeven van de belangrijkste voorzieningen en activiteiten welke in Harlingen worden aangeboden op het gebied van jeugd- en jongeren. Ook zullen de koppelingen worden aangegeven met aanpalende beleidsterreinen. De huidige voorzieningen en activiteiten welke in onze gemeente worden aangeboden hebben veelal een integraal karakter. Het merendeel van de activiteiten heeft een preventief karakter. Voorkomen is nu eenmalig beter dan genezen.

Allereerst zal echter een globale uiteenzetting worden gegeven van het algemene beleidskader.

2.1. Het algemeen beleidskader

Naast de gemeente hebben ook de provincie en het rijk taken en verantwoordelijkheden op het gebied van jeugd en jongerenbeleid:

?? Rijksoverheid (ministeries)

De rijksoverheid geeft de wettelijke kaders aan en de verbeteringen daarin. Verder is de rijksoverheid verantwoordelijk voor:

- het instandhouden van (basis)voorzieningen voor jeugdigen;
- het stimuleren en ondersteunen (steunfuncties) van kwaliteit en vernieuwing;
- onderzoek en monitoring.

?? Provincie

De provincie heeft onder andere op grond van de provinciewet de verantwoordelijkheid voor de burgers in haar gebied. Deze verantwoordelijkheid houdt in:

- de financiering van regionale en provinciale welzijns- en steunfunctieorganisaties;
- de planning en financiering van de regionale hulpverlening;
- de regie in de jeugdzorg.

?? Gemeente

De gemeente heeft o.a. op grond van de gemeentewet de verantwoordelijkheid voor de inwoners van de gemeente. Deze verantwoordelijkheid uit zich in dit kader op de volgende terreinen:

- kinderopvang en peuterspeelzalen;
- jeugdgezondheidszorg;
- maatschappelijk werk;
- (jeugd)welzijnswerk;
- lokaal onderwijs beleid;
- veiligheid;
- etc.

2.2. BANS²

Op 4 maart 1999 ondertekenden het kabinet, het Interprovinciaal Overleg (IPO) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) het bestuursakkoord Nieuwe Stijl (BANS) *Overheden over toekomst*. Een van de afspraken was dat de overheden in deze kabinetsperiode gezamenlijk een visie zouden opstellen die richtinggevend is voor het jeugdbeleid van de verschillende overheden. In december 1999 verscheen als eerste resultaat de nota *Jeugd in Ba(la)ns I*, over de versterking van de aanpak voor 0 tot 6 jarigen. In mei 2000 volgde *Jeugd in Ba(la)ns II* met een visie en afspraken

---

² Bron: 'Lokaal jeugdbeleid, wat is dat, jeugdbeleid?' VNG uitgeverij 2002

over beleid gericht op de oudere jeugd. Deze visie bepaalt het beleid van alle overheden, want alleen wanneer er sprake is van een gezamenlijke koers, kan effectief worden gereageerd en geanticipeerd op de vragen van de jeugd.

Jeugd in Ba(la)ns noemt vijf criteria die richtinggevend zijn voor het jeugdbeleid van alle overheden:

- ?? Samen met de jeugd: beleid maak je samen met de jeugd en opvoeders, niet over hun hoofden heen;
- ?? Balans in het jeugdbeleid: je moet de aandacht niet alleen richten op de aanpak van problemen, maar ook extra investeren in de versterking van algemene voorzieningen voor de jeugd;
- ?? Extra aandacht voor risico's: niet wachten tot problemen op latere leeftijd ontstaan, maar de kinderen al op jonge leeftijd en dichtbij huis adequate zorg en ondersteuning geven;
- ?? De vraag centraal: het is van belang dat er een samenhangend voorzieningenaanbod komt dat antwoord geeft op de vragen van kinderen en jongeren en hun ouders. Voorwaarden daarvoor zijn samenwerking tussen overheden en samenhang in beleid;
- ?? Toegevoegde waarde van projecten: projecten moeten ingezet worden ter versterking van het structurele aanbod. Ze moeten aansluiten op het bestaande beleid en er daadwerkelijk iets aan toevoegen. Jeugdbeleid moet vooral structureel en integraal zijn en niet projectmatig en incidenteel.

2.3. Collegeprogramma en raadsprogramma

Lokaal staat het jeugd- en jongerenbeleid zoals gezegd ook in de aandacht. In zowel het collegeprogramma als het raadsprogramma is aandacht geschonken hieraan. Er dient een nota opgesteld te worden met daarin een integrale visie op het beleid.

2.4. Overzicht van bestaande voorzieningen en activiteiten

In deze paragraaf wordt een opsomming gegeven van bestaande voorzieningen. De meest relevante worden toegelicht en er is een koppeling aangebracht naar de aanpalende beleidsterreinen (integraal karakter).

a) Jeugdgezondheidszorg 0-4 jarigen (JGZ) / consultatiebureauzorg / opvoedingsondersteuning / JGZ 4-19 jarigen

De JGZ wordt in Harlingen uitgevoerd door Thuiszorg Het Friese Land. Consultatiebureauzorg is een belangrijke voorzieningen gedurende de eerste levensjaren van een kind voor zowel kind als ouder(s)/verzorger(s). Binnenkort verhuist het consultatiebureau van de Midlumerlaan naar de Achlumerdijk (De Bating). In 2002 is er onder de kinderen een eenmalige risico-inventarisatie gehouden in het kader van de Tijdelijke regeling Vroegsignalering. Uit deze inventarisatie blijkt dat Harlingen een relatief hoog aantal risicokinderen heeft³.

De JGZ voor 4-19 jarigen wordt uitgevoerd door GGD Fryslân. De activiteiten van de GGD hebben een preventief karakter (schoolartsen, voorlichting en onderzoeken). Daarnaast voert de GGD een specifiek maatwerkdeel uit, bestaande uit zaken als ouderavond 'Opvoeden lastig en leuk', signaleren kindermishandeling voor leerkrachten, aandacht Junior hartdag en drugsvoorlichting 'laat je niks wijsmaken'.

Relatie tot: volksgezondheid – jeugdgezondheidszorg

---

³ Bron: 'Nota gemeentelijk gezondheidsbeleid 2003-2007' en 'Registratie 0-4 jarige risicokinderen in Friesland', Thuiszorgorganisaties en GGD Fryslân, oktober 2002

b) Peuterspeelzaalwerk

In Harlingen is één professionele instelling werkzaam, stichting peuterspeelzalen Harlingen, met een peuterspeelzaal in het centrum en een in de Oosterparkwijk. Daarnaast is er in het centrum een peuterspeelzaal gevestigd die wordt gerund door vrijwilligers. Ook in de dorpen Midlum en Wijnaldum is een peuterspeelzaalvoorziening aanwezig welke draait op vrijwilligers. In totaal maken zo'n 225 peuters tussen de 2 en 4 jaar gebruik van deze voorziening (ongeveer 60% van alle peuters in de gemeente). De werkzaamheden variëren van spel/ontmoeting tot signalering en doorverwijzing. Bij zowel de professionele instelling als de instelling met vrijwilligers in Harlingen zelf loopt in het kader van de Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) het Piramide project. De gemeenteraad heeft aandacht gevraagd voor de bestaande wachtlijsten. De duur van de wachtlijst varieert van twee maanden tot een jaar. In totaal staan zo'n 70 tot 80 peuters op de wachtlijst.

Relatie tot: onderwijs - voorschoolse educatie

c) Kinderopvang

In de gemeente is een groot kinderdagverblijf gehuisvest in MFC Het Vierkant. Dit kinderdagverblijf wordt gerund door stichting Kinderopvang Noordwest Friesland. Daarnaast biedt dezelfde stichting in Harlingen gastouderopvang aan. Ook is in Harlingen een voorziening voor kleinschalige kinderdagopvang (maximaal 6 kinderen), 't Sprookje aan de Kanaalweg. De financiële relatie tussen de gemeente en de instellingen voor kinderopvang komt te vervallen met invoering van de nieuwe Wet Kinderopvang op 1 januari 2005. Wel blijft de gemeente verantwoordelijk voor een controle op het gebied van hygiëne en veiligheid, uitgevoerd door GGD Fryslân.

Relatie tot: onderwijs – voorschoolse educatie

d) Speel-o-theek

In Het Vierkant is een speel-o-theek gevestigd. Ouders kunnen hier met hun kinderen terecht voor speelgoeduitleen en ontmoeting.

e) Sociaal-cultureel werk

Stichting Het Rondeel voert voor onze gemeente het sociaal cultuur werk uit. In het werkplan is een groot deel van de activiteiten gericht op kinderen en jongeren. Daarnaast voert Het Rondeel de coördinatie van het jongeren preventie netwerk. In dit netwerk, met hierin vertegenwoordigers van Rondeel, leerplichtambtenaar, politie, scholen etc., is een belangrijke vangnetvoorziening voor jongeren die tussen wal en schip dreigen te vallen (zie ook h.).

Jongerenwerk

Eén van de belangrijkste en zichtbaarste activiteiten die Het Rondeel ontplooit op het gebied van jeugd- en jongeren is het jongerenwerk. Het jongerenwerk richt zich hoofdzakelijk op 12 tot en met 25 jarigen. In het nieuwe MFC is een jongerencentrum ingericht. Het afgelopen jaar is er door inspanningen van de jongerenwerkster een actief jongerenbestuur gevormd, genaamd Het Onderdeel. In samenwerking met de jongerenwerkster organiseert dit jongerenbestuur tal van activiteiten. Een groot succes is o.a. het inmiddels al tweemaal georganiseerde Wat pop geweest. Daarnaast voorziet het jongerenwerk van Het Rondeel in het vergroten van sociale vaardigheden gericht op specifieke doelgroepen (bijv. cursussen zelfverdediging en weerbaarheid voor meisjes en meiden).

Relatie tot: sociaal-cultureel werk, sport, volksgezondheid – jeugdgezondheidszorg, onderwijs

f) Primair en voortgezet onderwijs

De gemeente Harlingen heeft 9 scholen voor primair onderwijs, waarvan 5 openbare basisscholen, 3 protestants-christelijke basisscholen (waarvan 1 met 2 locaties) en 1 basisschool voor Rooms-katholiek onderwijs. Ook heeft de gemeente 1 school voor Asielzoekerskinderen. Daarnaast heeft Harlingen twee scholen voor voortgezet onderwijs: de RSG Simon Vestdijk (VMBO, HAVO en VWO) en het Noordzee College (maritieme academie).

Relatie tot: onderwijs

g) Leerplicht⁴

Sinds 1 maart 1999 is het Bureau leerplicht voor de gemeenten Harlingen en Franekeradeel gevestigd in Franeker. Het bureau wordt bemenst door 1 full-time leerplichtambtenaar die verantwoordelijk is voor de zorg voor de leerlingen. De leerplichtambtenaar is de verbindende figuur tussen de school en de gemeente. Een belangrijk onderdeel van de functie is ook het onderhouden van contacten met de instanties op het gebied van jeugdbeleid, de netwerken (zie h.). Dit leerplichtambtenaar signaleert over de afgelopen jaren een toename van 'zwaardere problematiek'. Door de actieve aanpak van de leerplichtambtenaar wordt het aantal uitvallers laag gehouden.

Relatie tot: onderwijs

h) Netwerken

Tot 2003 waren in Harlingen een tweetal specifieke buurtpreventienetwerken actief. Eén voor de groep 0-12 jarigen en één voor de groep 12 jaar en ouder. In september 2003 is besloten om beide netwerken samen te voegen. Het netwerk komt eens per 6 weken bij elkaar en bestaat uit vertegenwoordigers van de scholen, politie, peuterspeelzaalwerk, Thuiszorg, maatschappelijk werk, Het Rondeel, woningbeheer, de schoolverpleegkundige en de leerplichtambtenaar. Algehele doelstelling is om problemen te signaleren bij kinderen zodat er in een vroegtijdig stadium hulp kan worden geboden en een sluitend netwerk om gezinnen/jongeren heen kan worden gezet.

Relatie tot: onderwijs, jeugdzorg, volksgezondheid – jeugdgezondheidszorg, OGGZ.

i) Sport – spel – scouting

Harlingen is rijk aan tal van goedfunctionerende sportverenigingen, speeltuinverenigingen, scoutingclubs etc. Deze verenigingen bieden een grote hoeveelheid activiteiten aan de jeugd en jongeren aan die naast een element van ontmoeting belangrijk zijn bij de bevordering van een gezonde(re) levensstijl van de jeugd. Om dit te bevorderen kent de gemeente voor sportverenigingen de jeugdsportsubsidies en worden ook nuttige verenigingen als scoutingclubs financieel ondersteunt.

Een belangrijk project dat aangeboden wordt in de groepen 6, 7 en 8 van het primair onderwijs is 'Kies voor Hart en Sport'. Dit project dat schooljaar 2000-2001 gestart is heeft ten doel om een actieve en gezonde levensstijl onder deze groep jongeren te stimuleren.

Het project is een groot succes gebleken en loopt nog steeds.

Relatie tot: sport, volksgezondheid – jeugdgezondheidszorg

j) Bibliotheekwerk⁵

In het kader van de preventieve aanpak van onderwijsachterstanden is de bibliotheek een partner van de gemeente. Naast de informatiefunctie biedt de bibliotheek de volgende leesbevorderings- en promotieactiviteiten aan:

---

⁴ Bron: Concept jaarverslag leerlingenzorg 2003-2004

⁵ Bron: Bibliotheken Opmaat, beleidsplan 2003-2006, Openbare bibliotheek Harlingen

- Voorschoolse periode: sinds een paar jaar worden peuters met hun ouders en leidsters elk jaar in de bibliotheek uitgenodigd;
- Basisonderwijs: Leesbevorderende activiteiten; klassenbezoeken, de leesbacil, de kinderjury en de nationale voorleesdag;
- Voortgezet onderwijs: in samenwerking met de bibliotheken Harlingen en Franeker biedt de RSG de leerlingen een cultuurpas aan, waarmee gratis media kunnen worden geleend en gereserveerd. Daarnaast wordt jaarlijks ‘de jonge jury’ gereorganiseerd en is het wenselijk om leesbevorderende activiteiten aan te bieden. Samenwerking met het Noordzee college wordt onderzocht.

Tot slot worden rondom de kinderboekenweek boekpromotieactiviteiten gereorganiseerd.

Relatie tot: cultuur, onderwijs.

k) Schoolmaatschappelijk werk en logopedie

In Harlingen wordt alle basisscholen 1 dag per week schoolmaatschappelijk werk aangeboden. De standplaats van de maatschappelijk werkster is de Jan Lighthartschool. Naast spreekuren worden ook ouderavonden georganiseerd, incl. de cursus “Opvoeden zo”. De eerste groep ouders heeft inmiddels “Opvoeden zo” gevolgd. De cursus is enthousiast ontvangen. Dit jaar wordt er naar alle waarschijnlijkheid een vervolg aangegeven, “Opvoeden verder zo”. Ook op de scholen voor voortgezet onderwijs wordt 1 dag per week schoolmaatschappelijk werk aangeboden.

In het kader van het maatwerk levert de GGD Fryslân werkzaamheden in het kader van logopedie aan de gemeente. Jaarlijks worden alle vijfjarigen gescreend en wordt er indien noodzakelijk een hercontrole gehouden. Ook op aanwijzing van leerkrachten wordt er een screening gehouden.

Relatie tot: onderwijs, volksgezondheid – jeugdgezondheidszorg.

l) Jeugdzorg

De provincie heeft een planningstaak en een financiële taak voor de jeugdzorg. Middels de provinciale nota ‘toegang tot de brede jeugdzorg’ en pilotprojecten is de provincie aan het werk om een aansluiting op gemeentelijk niveau te realiseren.

m) Dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid Noordwest Fryslân – Werkgelegenheid

In het kader van de leerplicht wordt er alles aan gedaan om jongeren met startkwalificaties uit het onderwijs te laten stromen. Toch is werkloosheid onder jongeren niet te voorkomen. In dit kader speelt de dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid Noordwest Fryslân een belangrijke rol.

Naast het project Workfirst waarbij een deel van de nieuwe instromers in de Abw aan het werk worden gezet in de wijken is er specifiek voor jongeren een apart project gestart: het project Instapbanen Noord-Nederland. Jongeren tot 28 jaar, met een afgeronde opleiding en ca. 3 maanden werkzoekend kunnen aan de slag voor een half jaar of een heel jaar. Voor werkgevers geldt een aantrekkelijke loonkostenvergoeding.

Relatie tot: werkgelegenheid

n) Politie Noordwest Fryslân

Binnen het takenpakket van de politie is jeugd een belangrijk onderdeel. Het team Harlingen werkt met een taakaccenthouder en een tweetal jeugdagenten. De politie heeft veel contacten met de jeugd en jongeren, niet alleen repressief/corrigerend maar ook preventief. De politie neemt deel aan diverse netwerken. Ten opzichte van het jaar 2002 is het aantal incidenten met één of meer (jeugdige) verdachte(n) per pleegplaats in 2003 gedaald⁶ van 81 naar 54. Hierbij dient opgemerkt te

⁶ Bron: Criminaliteitsbeeldanalyse jeugd 2003, verkenning van de aard, omvang en spreiding van de jeugdcriminaliteit in Fryslân, Deel I: kerndeel. Politie Fryslân.

worden dat 2002 een forse stijging liet zien ten opzichte van voorgaande jaren. Ook voert de politie het supportproject voor onze gemeente uit. Dit is een buddy-project waarbij jongere kinderen met problemen worden begeleid door vrijwilligers (buddy's) die iets ouder zijn. Dit vangnetstelsel moet voorkomen dat jongeren met problemen verder afglijden en toegewezen zijn op (dure) professionele zorginstellingen.

3. PRIORITEITEN 2004–2006: HOE VERDER MET HET JEUGD- EN JONGEREN-BELEID?

In dit hoofdstuk gaan we in op de prioriteiten die gesteld zullen worden voor de komende jaren (t/m 2006). Omdat het beleidsterrein continu in beweging is moet het stellen van prioriteiten zich beperken tot een aantal jaren. Dit betekent dat bijsturing mogelijk is wanneer dit noodzakelijk blijkt te zijn. Er zijn veel mogelijkheden om nieuwe activiteiten te ontwikkelen binnen het jeugd- en jongerenbeleid. Op grond van recente gesprekken en inventarisaties kunnen we concluderen dat men over het algemeen tevreden is met door de gemeente gevoerde jeugd- en jongerenbeleid. Uiteraard zijn er knelpunten en blijven er altijd wensen. De realiteit moet bij het stellen van prioriteiten echter niet uit het oog worden verloren. Het is qua financiële middelen, tijd en expertise niet mogelijk om op korte termijn aardverschuivingen binnen dit beleidsterrein door te voeren. Wij zijn van mening dat dit gelet op de voorgaande inventarisatie ook niet nodig is, maar dat wij met weinig aanvullende middelen tot goede resultaten kunnen komen.

3.1. Ontwikkelingen

Door allerlei landelijke en lokale ontwikkelingen kan het noodzakelijk zijn om het gevoerde jeugd- en jongerenbeleid bij te sturen. Uit de inventarisatie in hoofdstuk 2 blijkt dat de gemeente Harlingen al een breed, integraal jeugd- en jongerenbeleid voert. Tot op heden is dit echter nooit zo benoemd en inzichtelijk gemaakt. Toch willen wij een verdere invulling geven aan het huidige niveau van voorzieningen en activiteiten. Er zijn met name op lokaal niveau een aantal knelpunten en behoeften zichtbaar die aantonen dat bepaalde zaken bijsturing en/of verdieping behoeven. Op grond van deze ontwikkelingen/knelpunten zijn wij tot een prioriteitsstelling gekomen. Hieronder geven wij een opsomming van prioriteiten, welke in willekeurige volgorde zijn opgenomen. Enkele prioriteiten verdienen een uitgebreide toelichting, deze zullen dan ook worden opgenomen in de navolgende hoofdstukken.

3.2. Prioriteiten en doelstellingen

3.2.1. Algehele regierol (meer) oppakken

Een groot deel van de werkzaamheden wordt niet door de gemeente zelf uitgevoerd, maar door (professionele) instellingen die zich richten op de jeugd en jongeren. Vanuit de landelijke politiek wordt er op aangestuurd dat gemeenten de verantwoordelijkheid die zij hebben op het gebied van de regie van de totale werkzaamheden op zich nemen en hier meer invulling aan gaan geven. Wij zullen deze taak op ons nemen in het gemeentelijke jeugd- en jongerenbeleid. Dit houdt in dat wij concreet aan de slag gaan met het inventariseren van bestaande samenwerkingsverbanden tussen de in hoofdstuk 2 genoemde instellingen en organisaties. In een verbetering van de samenwerking tussen de organisaties kan veel voordeel behaald worden. In eerste instantie zullen wij ons gaan richten op het komen tot een integrale jeugdgezondheidszorg 0-19 jarigen⁷. Daarnaast willen we, waar mogelijk, de onderlinge afstemming en samenwerking tussen partijen die zich met bezig houden met binnen het beleidsterreinen aangrenzende onderwerpen (voorschoolse voorzieningen, activiteiten voor kinderen etc.) bevorderen.

Doelstelling:

---

⁷ Beleidsplan Integrale Jeugdgezondheidszorg Fryslân vastgesteld in gemeenteraadsvergadering d.d. 20 oktober 2004

Daar waar mogelijk bevorderen van de onderlinge samenhang en samenwerking tussen de organisaties die zich bewegen in het veld van het jeugd- en jongerenbeleid. Eerste prioriteit is het komen tot een integrale jeugdgezondheidszorg 0-19 jarigen conform het vastgestelde beleidsplan “integrale JGZ Fryslân”.

3.2.2. Aandacht voor gezonde levensstijl – voorkomen risicovol gedrag

De komende jaren willen wij extra aandacht geven aan het bevorderen van een gezonde levensstijl en het voorkomen van risicovol gedrag bij jeugd en jongeren. Hoewel er momenteel al wordt voorzien in deze behoefte zijn wij van mening dat met name op dit onderdeel prioriteit moet liggen. Uit onderzoeken blijkt dat jongeren steeds op jongere leeftijd in contact komen met alcohol en drugs. Dit behoeft in principe niet per definitie problematisch te zijn, omdat een fase van ‘experimenteergedrag’ een geheel natuurlijk verschijnsel is bij het opgroeien. Zorgelijk is echter wel dat de leeftijd waarop dit gebeurt steeds lager komt te liggen. Signalen van gokverslaving hebben ons tot op heden nog niet bereikt. Ook de toename van kinderen met overgewicht blijkt problematische vormen aan te nemen.

Momenteel wordt er door de GGD Fryslân een provinciaal onderzoek gedaan naar de leefstijl van jongeren, het ‘GO Jeugd’ onderzoek. Harlingen is hierin nadrukkelijk aanwezig, omdat een van de geselecteerde scholen voor dit onderzoek de RSG is. De resultaten worden eind van dit jaar, begin 2005 verwacht. Vooruitlopend hierop kan echter worden gesteld dat het (overmatig) gebruik van alcohol en (soft)drugs aangepakt moet worden. Hiertoe doen wij de volgende voorstellen⁸:

a) Maatwerk GGD Fryslân schooljaar 2004-2005 voor de groepen 7 en 8 van het basisonderwijs moet specifiek geënt zijn op de onderwerpen gezonde levensstijl / voorkomen overgewicht en het voorkomen van risicovol gedrag (voorlichting alcohol/drugs etc.)

Dit maatwerk dient in principe geregeld te worden binnen de huidige financiële kaders. Wanneer hier naar aanleiding van de uitkomsten van het onderzoek aanleiding toe mocht zijn, zal hier een separaat voorstel over gedaan worden aan de gemeenteraad.

b) Ouderparticipatie inzake drugsvoorlichting en de gevolgen van het gebruik

In het voortgezet onderwijs is het project ‘De Gezonde School’ uitgevoerd door de Kuno van Dijkstichting. In het kader van de nazorg voor dit project zijn de wensen onderzocht bij de leiding van het Noordzee College en de RSG Simon Vestdijk. Hierbij is het volgende gebleken.

Bij het Noordzee College zijn de lessen een vast onderdeel van het programma geworden. Wel willen beide scholen graag navolging geven aan het project door het continueren van ouderparticipatie.

Voor het Noordzee College zal een informatieochtend voor de ouders worden georganiseerd die in het teken zal staan van opvoeding en genotmiddelen.

Voor de RSG zal de ouderparticipatie worden gekoppeld aan de algemene ouderavond, waarin informatie over het project “de gezonde school en genotmiddelen” wordt gegeven en waar de

---

⁸ Na bekendmaking van de resultaten van het onderzoek door de GGD Fryslân zullen wij in overleg treden met de GGD/Kuno van Dijkstichting en afspraken maken over eventuele en mogelijke verscherping van de geformuleerde actiepunten.

mogelijkheid is om in te schrijven voor een oudercursus. Daarnaast wil de RSG de lessen van het project vormgeven in een projectweek of thematische aanpak. Het aanbod van de Kuno van Dijkstichting in de vorm van de methode “Verhalend ontwerpen” past precies bij de plannen van de school. Bij de methodiek hoort een training voor mentoren en een docentenhandleiding.

De kosten van beide projecten bedragen € 2.860,--. De prijs is geldig voor het jaar 2004. Uitvoering kan eerst in 2005 geschieden. Vanaf 2005 en volgende jaren moet rekening worden gehouden met een prijsverhoging van 5% (normale prijs- en CAO stijgingen). Met ingang van 2005 moet rekening worden gehouden met een prijs van € 3.003,--. Vooruitlopend op de behandeling van de nota jeugd- en jongerenbeleid hebben wij onze goedkeuring verleend aan de uitvoering van dit project. Wij willen ons hier in ieder geval gedurende de jaren 2005 en 2006 aan conformeren. De kosten bedragen derhalve:

€3.003,-- (2005)

€3.153,-- (2006)

€6.156,-- (totaal)

Voor het jeugd- en jongerenbeleid is bij de Voorjaarsnota een bedrag van €25.000,-- beschikbaar gesteld. Tot op heden zijn hier enkel uitgaven op gedaan ten behoeve van extra bewaking en beveiliging van MFC Het Vierkant⁹. In totaal resteert een bedrag van €22.787,--. De kosten van het project ouderparticipatie kunnen gedekt worden uit dit budget.

Resterend budget jeugd- en jongerenbeleid: €16.631,--

c) **Uitvoering Breedtesportimpuls**

Steeds vaker wordt het belang van sport voor allerlei maatschappelijke processen erkend. Dit belang is al lang niet meer beperkt tot de sportieve activiteit op zich maar is verbreed naar andere aandachtsgebieden zoals werk, welzijn, gezondheid en veiligheid. De aandacht voor breedtesport breidt zich tegelijkertijd ook uit naar ‘andere’ partijen dan sportorganisaties. Ook scholen, wijkorganisaties, jeugdclubs, commerciële organisaties en anderen verzorgen een sportaanbod. Kortom, breedtesport staat sterk in de belangstelling. Daarnaast heeft de ‘breedtesport’ diverse links met het jeugd welzijnsbeleid en het gezondheidszorgbeleid van de gemeente.

Met ingang van 1 januari 2005 wordt in onze gemeente, in samenwerking met zes andere gemeenten in de regio, gestart met de stimuleringsmaatregel breedtesportimpuls (bsi). De gemeenteraad heeft in zijn vergadering van 17 maart 2004 het projectplan vastgesteld. De bsi is bedoeld om de lokale sport te stimuleren en te ondersteunen.

Binnen de bsi wordt aandacht besteed aan de verenigingsondersteuning en aan jeugd, onderwijs en sport. Binnen deze speerpunten wordt aandacht besteed aan de volgende deelprojecten:

Verenigingsondersteuning

1. verenigingsondersteuning op maat
Doelstelling: het verbeteren en instandhouden van de belangrijke sociale maatschappelijke positie van de lokale sport(vereniging) binnen de (kleine) stads- en dorpskernen.
2. deskundigheidsbevordering

---

⁹ Zie paragraaf 3.2.10.

Doelstelling: deskundig bestuurlijk en sporttechnisch kader behouden en/of verbeteren door het aanbieden van cursussen, thema-avonden en informatie.

3. sportstimulering specifieke doelgroepen

Doelstelling: de sportverenigingen in de regio midden-west Fryslân hebben een gedifferentieerd aanbod voor de verschillende doelgroepen.

Jeugd, Onderwijs en sport

1. School en sport

Doelstelling: een verhoogde kwaliteit van het bewegingsonderwijs op het basisonderwijs en verbetering van de samenwerking tussen scholen en sportverenigingen.

2. Sportstimulering Jeugd

Doelstelling: het bevorderen van een actieve leefstijl, en het verhogen van de sportparticipatie van jongeren van 12 jaar en ouder.

3. jeugdparticipatie

Doelstelling: jongeren zijn meer betrokken binnen de organisatie van sport- en beweegactiviteiten zowel in de sportvereniging als overige bestaande (sport)structuren.

Doelstellingen:

- Zorgen voor een afname van het (overmatig) gebruik van alcohol, drugs en tabak. Omdat de meest recente gegevens van het onderzoek hiernaar nog niet bekend zijn willen we ons op dit moment nog niet vastleggen aan het stellen van percentages. Ten opzichte van de uitkomsten van het onderzoek zal een daling uitgangspunt zijn.
- Bevorderen van een gezonde levensstijl door sport aantrekkelijker te maken voor jongeren en na te streven hen te behouden voor de sport.

3.2.3. Bevorderen van de participatie van jeugd en jongeren

Een belangrijk algemeen uitgangspunt in het jeugd- en jongerenbeleid is het bevorderen van de participatie. De mate van participatie varieert. Van het volledig overlaten van beslissingen aan jeugd en jongeren tot het informeren over genomen besluiten die betrekking hebben op de doelgroep.

Om de participatie, en uiteraard met name de politieke participatie, te bevorderen willen wij jongeren de kans bieden om mee te denken over zaken die betrekking op hen hebben. Hiertoe worden de volgende maatregelen doorgevoerd:

a) Invoeren kindergemeenteraad

Met ingang van 2005 willen wij de eerste kindergemeenteraad organiseren. Deze kindergemeenteraad wordt georganiseerd voor de groepen 7 en 8 van alle basisscholen in de gemeente. Per groep zullen maximaal 8 kinderen worden afgevaardigd om de rol van ‘raadslid’ op zich te nemen en in een realistische vergadering te proberen de overige ‘fracties’ te overtuigen van de waarde van hun project/voorstel. Met het invoeren van de kindergemeenteraad wordt uitvoering gegeven aan een wens die al geruime tijd leeft bij de gemeenteraad. We streven er naar om van de 10 basisscholen minimaal 8 scholen deel te laten nemen aan het project. De kindergemeenteraad zal tweejaarlijks worden georganiseerd.

Er zijn voorbereidende gesprekken gevoerd met het Instituut voor Publiek en Politiek (IPP) over de ondersteuning en begeleiding. IPP werkt met jonge vrijwilligers met politieke interesse en ambities die getraind zijn om de groepen kinderen te begeleiden. De mogelijkheden om het project nog breder te trekken en in plaats van vrijwilligers van de IPP gebruik te maken van “oudere leerlingen” van bijvoorbeeld de RSG Simon Vestdijk (in kader van maatschappelijke stage) worden op dit moment onderzocht. Hiermee zou het mes aan beide kanten snijden voor wat betreft participatie.

De kosten van het project bedragen:

€2.500,-- (uitvoering “winnend” voorstel)
€5.000,-- (bijkomende kosten IPP, catering etc.)
€7.500,-- (totaal)

De dekking voor 2005 zal deels worden gerealiseerd uit de pot representatie (€5.000,--) en uit het restantkrediet voor het jeugdbeleid (€ 2.500,--). Bekostiging vanaf 2006 (daadwerkelijke uitvoering weer in 2007) zal deels lopen via de behandeling van de Voorjaarsnota en deels ten laste komen van het budget representatie.

Resterend budget jeugd- en jongerenbeleid: €14.131,--

b) Structureel overleg gemeente en jongerenbestuur Het Onderdeel

Mede dankzij de inspanningen van de jongerenwerkster is er in de nieuwe jeugdsoos in het MFC een bijzonder actief jongerenbestuur ontstaan. De jongeren hebben de kelder de naam Het Onderdeel gegeven. Een creatieve verwijzing naar Het Rondeel, die het jongerenwerk uitvoert, alsook een verwijzing naar het totale pand waar de jongerenkelder een onderdeel van vormt. Het jongerenbestuur heeft in korte tijd al een aantal succesvolle activiteiten georganiseerd, waarvan het al tweemaal georganiseerde muziekmiddag voor en door jongeren, Wat Pop, het grootste succes was. Beide avonden waren er ruim 100 bezoekers.

De gemeente zal een structureel overleg invoeren met het jongerenbestuur. Twee maal per jaar zal een vergadering worden belegd, waarbij minimaal één maal de portefeuillehouder aanwezig zal zijn.

c) Webpagina voor jeugd- en jongeren

De mogelijkheden om aan de gemeentelijke website een subpagina te koppelen specifiek voor jeugd en jongeren zal op korte termijn worden onderzocht. Dit onderwerp zal worden voorgelegd aan de jongeren zelf. Het is de bedoeling om een voor jongeren aantrekkelijke pagina te creëren, met voor jongeren relevante informatie, mogelijkheid van directe e-mail met de gemeente (bijv. jeugd beleid@harlingen.nl), ruimte is voor een forum en links (verband houdende met zaken als drugs, seksualiteit/SOA's etc.). Mogelijk kan de opbouw van de pagina en het onderhoud eraan door de jongeren zelf worden opgepakt. De vormgeving dient uiteraard te passen binnen het gemeentelijk stramien en moet 'het daglicht kunnen verdragen'.

Doelstelling:

De jongeren waar mogelijk meer betrekken bij gemeentelijke processen en besluitvorming. Bij zaken die de jongeren aangaan moeten ze worden geïnformeerd en de ruimte worden geboden om mee te denken.

3.2.4. Wachtlijsten peuterspeelzaalwerk en professionalisering

Vanuit de gemeenteraad is aandacht gevraagd voor het mogelijk terugdringen van de bestaande wachtlijsten bij het peuterspeelzaalwerk. De mogelijkheden om hiertoe te komen zullen nader worden toegelicht.

Zo'n 60% van alle peuters maakt gebruik van het peuterspeelzaalwerk. Wanneer de wachtlijsten worden meegerekend¹⁰ ligt dit percentage hoger, zo rond de 80%. Uit landelijk onderzoek blijkt dat tussen de 50% en 70% gebruik maakt van de voorziening. In kleine kernen ligt dit percentage vaak hoger. Peuterspeelzaalwerk heeft een belangrijke functie in de ontwikkeling van het jonge kind. Van een speelvoorziening heeft het dan ook een ontwikkeling doorgemaakt naar een ontwikkelingsgerichte voorziening. De peuters maken twee of drie dagdelen in de week gebruik van de voorziening gedurende twee of drie uur.

Samengevat is het doel van de peuterspeelzalen:

- bieden van ontplooiingsmogelijkheden aan peuters middels het stimuleren van de sociale, motorische, emotionele, cognitieve en creatieve ontwikkeling;
- bieden van een stimulerende speelgelegenheid in aanvulling op de speelmogelijkheden thuis;
- bieden van de mogelijkheid tot onderlinge ontmoeting en contact aan peuters en ouders;
- tot slot is er in het kader van de VVE aandacht voor het voorkomen en signaleren van onderwijsachterstanden. Dit heeft met name betrekking op allochtone kinderen.

Op het gebied van het Gemeentelijk Onderwijs Achterstandenplan (GOA) is er werk gemaakt van de VVE. De peuterspeelzalen worden beschouwd en opgetuigd als een 'voorschool' voor kinderen vanaf 2 jaar. Doel hierbij is het vergemakkelijken van de overgang naar de basisschool. Om dit doel te bereiken zijn er drie ambitieniveaus te onderscheiden variërend van 'spelen' en 'ontmoeten' (niveau 0) tot het naast deze onderdelen toegevoegde 'ontwikkelen', 'signaleren' en 'ondersteunen' (niveau 2). Niveau 1 kent de functie 'ondersteunen' niet. De peuterspeelzalen in Harlingen variëren in niveau. Enkel peuterspeelzaal Likkepot (Oosterparkwijk) kent niveau 2.

Knelpunten

Het peuterspeelzaalwerk in Harlingen kent een aantal knelpunten:

---

¹⁰ Zie pagina 7, b) peuterspeelzaalwerk

1. Er wordt gewerkt met professionele instellingen naast vrijwillige instellingen. Het zou in de toekomst wenselijk zijn om ten aanzien van het genoemde ambitieniveau minimaal niveau 1 na te streven. Dit zou betekenen dat de peuterspeelzalen samengevoegd moeten worden en dat er een professionaliseringsslag gemaakt moet worden (CAO conform pedagogisch geschoolde leidsters);
2. Huisvesting, met name in het centrum van de stad. Er maken twee peuterspeelzalen gebruik van het Rode Kruis gebouw aan de Rozengracht. Al geruime tijd geleden is door het Rode Kruis de huur aangezegd. Bovendien is uit recente controles van de brandweer gebleken dat het gebouw niet voldoet aan de veiligheidseisen. Dit betekent dat geïnvesteerd moet worden, iets wat gelet op voorgaande niet logisch lijkt te zijn;
3. Er wordt gewerkt met wachtlijsten die soms een jaar lang zijn.

Om bovenstaande knelpunten op te lossen dient er naast een investering in nieuwe huisvesting ook geïnvesteerd te worden in de professionalisering (duurdere krachten en dus hogere subsidies). De totale kosten hiervan lopen behoorlijk op. Voor nieuwe huisvesting heeft de stichting Harlinger Peuterspeelzalen een subsidieverzoek ingediend van € 135.000,--. In dit geval kan aanbouw gerealiseerd worden naast de bestaande peuterspeelzaal in de Oosterparkwijk. Dit lost de huisvestingsproblemen in het centrum echter nog niet op. De exploitatielasten zullen in geval van nieuwbouw stijgen met ongeveer € 15.000,-- per jaar. De realiseren van de professionalisering, waarmee het peuterspeelzaalwerk echt de status krijgt van een voorschoolse basisvoorziening, brengt een verdubbeling van de huidige subsidie voor het peuterspeelzaalwerk met zich mee.

Hieronder volgt een korte opsomming van de beleidsmogelijkheden ten aanzien van het peuterspeelzaalwerk:

Beleidsmogelijkheid 1	Afstemming tussen peuterspeelzaalwerk en basisscholen realiseren.
Beleidsmogelijkheid 2	Formaliseren van de overdracht van 4-jarigen van de peuterspeelzaal naar de basisschool. Start: zodra de professionalisering rond is.
Beleidsmogelijkheid 3	Nieuwe subsidiemethode ontwikkelen (eventueel budgetsubsidie)
Beleidsmogelijkheid 4	Kwaliteitsregels opstellen
Beleidsmogelijkheid 5	Binnen twee jaar eenstemmigheid te bereiken in beleid en uitvoering (ambitieniveau) van het peuterspeelzaalwerk (professionalisering)
Beleidsmogelijkheid 6	Zorgen voor adequate huisvesting van het peuterspeelzaalwerk (zo mogelijk binnen de bestaande gemeentelijke gebouwen)
Beleidsmogelijkheid 7	De wachtlijstproblematiek aanpakken

Hoewel wij de noodzaak en het nut van het peuterspeelzaalwerk onderkennen is het op voorhand niet mogelijk om dekking te vinden voor de kosten van uitbreiding en professionalisering. De financiële situatie van de gemeente is dusdanig dat een dergelijke uitgave niet geoorloofd is. Een voorstel hiertoe kunnen en zullen wij dan op dit moment ook niet aan de gemeenteraad voorleggen. Overleg met de stichting heeft duidelijk gemaakt dat zij mogelijk zelfs de financiering van nieuwbouw naast de huidige locatie in de Oosterparkwijk kan bekostigen. De noodzakelijke verhoging van de hypotheek

zal echter via subsidiering ook weer bij de gemeente terecht komen. Voor de situatie in het centrum is op korte termijn geen oplossing voor handen.

Vooralsnog kan er dus geen voorstel worden gedaan om de wachtlijsten aan te pakken en een kwaliteitsslag te maken.

Binnen de bestaande mogelijkheden, zowel financieel door schuiven binnen het totale budget jeugd en jongeren als ook qua huisvesting binnen de mogelijkheden die de onderwijshuisvesting kan bieden, zullen wij nader onderzoek verrichten. Wanneer deze handelwijze geen soelaas biedt zal het voorstel worden aangeboden bij de integrale afweging in het kader van de voorjaarsnota.

3.2.5. Gerichte aanpak risicokinderen

Zowel uit de eenmalige risico-inventarisatie van Thuiszorg Het Friese Land en de GGD Fryslân alsook uit de KIVPA inventarisatie van de GGD blijkt Harlingen een relatief groot aantal 'risicokinderen' te hebben¹¹. Aanpak in een vroegtijdig stadium is ook hierbij gewenst.

In overleg met de GGD zullen wij ook voor dit onderdeel aandacht vragen bij het samenstellen van een maatwerkpakket voor de gemeente. Navraag heeft echter geleerd dat de cijfers van het laatste onderzoek enigszins gekleurd zijn. Vroegtijdige aanpak is zoals gezegd gewenst. In dit kader hebben wij overleg gevoerd met Thuiszorg Het Friese Land. Om een goede aanpak te garanderen, c.q. om maatwerk te leveren bij de behandeling van de risicokinderen van 0-4 jaar en de ouders, hebben wij onze goedkeuring gegeven aan het project 'Schouders onder Ouders'. Voor de periode 2004, 2005 en 2006 hebben wij, bovenop de middelen voor het basistakenpakket, een bedrag van € 11.000,- per jaar beschikbaar gesteld voor dit doel.

Het doel van het project is het voorkomen van ernstige opvoedingsproblematiek. In dit project krijgt een groep geselecteerde ouders extra huisbezoeken in de eerste anderhalf jaar na de geboorte van een kind. De ouders worden geselecteerd op basis van risicofactoren¹².

Doelstelling:

Binnen periode van vier jaar streven naar een significante afname van het aantal risicokinderen tot binnen acceptabele marges, hierbij rekening houdend met realistische belemmerende factoren als de sociale opbouw van de gemeente etc.

3.2.6. Verschuiving taken jongerenwerk en rol vrijwilligers

Het jongerenwerk in Harlingen zit in de bloei. De afgelopen jaren is het actiever dan ooit tevoren. In 2003 heeft het jongerenwerk zijn plaats gekregen binnen Het Vierkant, inclusief een eigen jongerenkelder. Belangrijke taken van het jongerenwerk zijn:

- **vergroten van sociale vaardigheden gericht op specifieke groepen;**
    o cursussen/meidenwerk: weerbaarheid, verdediging, thema's

---

¹¹ Zie 'Nota gemeentelijk gezondheidsbeleid 2003-2007'

¹² Risicofactoren: 'die factoren (gebeurtenissen, omstandigheden of eigenschappen) waarvan bekend is dat er een statisch grotere kans op een, soms veel later optredend, probleem in de ontwikkeling van het kind mee geassocieerd is'.

- **preventieve jeugdhulpverlening;**
  - ☒ voorkomen risicovol gedrag: organiseren thema-activiteiten gebaseerd op signalen van jongeren (minimaal 15 bezoekers)
  - ☒ jongereninformatie: informatierekken (JIP), informatie doorspelen aan jongeren/werkers, sociale kaart

- **recreatie, ontmoeting en cultuurbeleving**
  - ☒ muziekactiviteiten: organiseren van 3 concerten met minimaal 75 bezoekers, ondersteuning vrijwilligersgroepen
  - ☒ scholierencafé
  - ☒ jongerencafé
  - ☒ skatebaan

- **vindplaatsgericht jongerenwerk en monitoring**

Binnen het jongerenwerk willen wij, in overleg met het Rondeel, de volgende wijzigingen aanbrengen:

a) Meer uitvoering geven aan het vindplaatsgericht jongerenwerk

De jongerenwerkster werkt momenteel redelijk accommodatiegebonden. De reden hiervoor is dat na de verhuizing naar Het Vierkant de werkzaamheden aldaar opgebouwd moesten worden. In het werkplan 2005 van het Rondeel is wel ruimte vrijgemaakt voor vindplaatsgericht jongerenwerk, maar wij streven een verhoging van deze inzet na. De reden hiervoor is dat er momenteel veel overlast is van hangjongeren. De overlast concentreert zich momenteel op twee locaties:

☒ MFC Het Vierkant / De Marneflat

De overlast bestaat hoofdzakelijk uit geluidsoverlast en vernielingen. Hierbij dient opgemerkt te worden dat het niet de jongeren zijn die gebruik maken van de skatebaan die de overlast veroorzaken. Er is een overleg opgestart met de politie, gemeente, het Rondeel en omwonenden om de overlast aan te pakken. De politie heeft een plan van aanpak opgesteld om de overlast tegen te gaan. Er is echter behoefte aan een structurele aanpak.

De Engelse Tuin

Het stadspark is geworden tot een hangplek voor een grote groep jongeren. Dagelijks vertoeven hier 15 tot 30 jongeren. De overlast bestaat uit vernielingen, geluidsoverlast en intimidatie. Ook zijn er afgelopen zomer boten losgeknoopt die aangemeerd lagen aan de Singel. Aan de politie is met name voor deze locatie aandacht gevraagd.

De politie werkt aan een plan van aanpak. Ook hiervoor geldt dat een structurele aanpak noodzakelijk is.

Voor beide locaties geldt dat de politie op basis van de APV op moet treden. Een harde aanpak (ouders aanschrijven, wegsturen en bekeuren) schuwen wij niet. Het concluderen dat een afname van klachten betekent dat de overlast voorbij is is te mager. Omwonenden durven vaak niet te klagen of zien geen resultaat en doen het gewoonweg niet meer. De politie heeft in overleg aangegeven een actievere aanpak, ook vanuit het jongerenwerk, als zeer wenselijk te beschouwen.

Ook hebben ons signalen bereikt dat in Midlum (clubgebouw kaatsvereniging) overlast is van hangjongeren. Dit is onder de aandacht van de politie gebracht.

Naast het verhogen van de inzet van het vindplaatsgerichte jongerenwerk (actieve aanpak) heeft de politie zich bereid verklaard om samen met de jongerenwerkster een ronde te lopen.

b) Vergroten inzetbaarheid van vrijwilligers

De jongerenkelder is momenteel beperkt open (donderdagavond en vrijdagmiddag). Door het inzetten van vrijwilligers ("oudere jongeren") willen wij bewerkstelligen dat de kelder vaker open is voor de jongeren. Dit is een grote wens van jongeren. Wanneer de jongeren niet buiten vertoeven zullen zij ook minder overlast veroorzaken voor omwonenden. De mogelijkheden zullen met het Rondeel worden onderzocht. In 2005 zal er aandacht komen voor het werven van vrijwilligers specifiek voor het jongerenwerk door de Vrijwilligerscentrale.

Om de vrijwilligers te stimuleren willen wij een kleine financiële vergoeding beschikbaar stellen. Van dit bedrag kan de vrijwilligers bijvoorbeeld jaarlijks een gezellig etentje worden aangeboden. In 2005 willen wij een bedrag van €500,- beschikbaar stellen, ten laste van het krediet jeugd- en jongerenwerk.

€500,- (vrijwilligersvergoeding)

Resterend budget jeugd- en jongerenbeleid: €13.631,-

c) Meer activiteiten ontplooiën voor kinderen (4-10 jarigen)

De jongerenwerkster heeft gesignaleerd dat er bij de kinderen in de leeftijdscategorie 4-10 jarigen behoefte bestaat aan activiteiten. In overleg met de jongerenwerkster willen wij hier invulling aan geven.

d) Uithbreiden Jongeren Informatie Punt

De mogelijkheden om het schoolbezoek door de jongerenwerkster te intensiveren en hiermee het Jongeren Informatie Punt uit te breiden worden momenteel onderzocht. In het werkplan 2005 is hiermee rekening gehouden.

Doelstellingen:

- de nadruk van de inzet van het jongerenwerk moet komen te liggen op vindplaatsgericht werken (actieve aanpak), waarbij de samenwerking met de politie moet worden gezocht;
- minimaal twee activiteiten per jaar voor kinderen van 4-10 jaar;
- vergroten van de inzet van vrijwilligers

3.2.7. Tot slot

Voorafgaande aan het samenstellen van de nota jeugd- en jongerenbeleid hebben wij voor de jongeren van 12-18 jaar een inloopavond georganiseerd. Tijdens deze inloopavond, die door zo'n 40 jongeren is bezocht, konden de jongeren hun wensen ten aanzien van het jongerenbeleid kenbaar maken. Het blijkt dat men over het algemeen redelijk tevreden is met het gevoerde beleid. De gemeente treedt in overleg met de jongeren en dit wordt gewaardeerd. Uit een globale inventarisatie blijkt dat met name zaken als het aanbrengen van verlichting rondom de skatebaan' en het 'hebben van een oefenruimte voor bands' hoog scoort. Wij zullen ons inzetten om ieder geval een aantal punten die tijdens de inventarisatie aan het licht zijn gekomen op te pakken. Dit omdat wij van mening zijn dat er niet alleen aandacht moet zijn voor de relatief kleine groep waar het 'minder' mee gaat, maar dat ook de grote groep waar het goed mee gaat aandacht verdient.. Wij willen hiervoor het resterende budget voor het jeugd- en jongerenbeleid ad €13.631,- bestemmen.

4. SAMENVATTING

Het jeugd- en jongerenbeleid is de afgelopen jaren steeds meer in de belangstelling komen te staan. Zowel landelijk als lokaal. In deze eerste nota jeugd- en jongerenbeleid van de gemeente Harlingen wordt een inventarisatie gegeven van de huidige voorzieningen en activiteiten. Hieruit blijkt dat de gemeente reeds een breed en integraal jeugd- en jongerenbeleid voert. Toch zijn wij van mening dat er zaken verbeterd kunnen worden. In de nota worden dan ook de volgende prioriteiten gesteld, waar wij ons de komende jaren op zullen richten:

1. Algehele regierol (meer) oppakken
2. Aandacht voor een gezonde levensstijl en voorkomen risicovol gedrag
3. Bevorderen van de participatie van jeugd en jongeren
4. Wachtlijsten peuterspeelzaalwerk en professionalisering
5. Gerichte aanpak risicokinderen
6. Verschuiving taken jongerenwerk en de rol van vrijwilligers

Met extra aandacht voor bovenstaande punten denken wij de komende jaren een gezond jeugd- en jongerenbeleid te kunnen voeren in de gemeente Harlingen.